

WOJEWODA
ZACHODNIOPOMORSKI

Szczecin, 06.03.2024 r.

Znak: WZPS-5.431.2.34.2023.KC-Ś

**Pani
Marta Jasińska
Dyrektor
Ośrodka Pomocy Społecznej
w Nowogardzie**

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

Na podstawie art. 186 ust. 1 pkt 3 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej¹ oraz rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej w sprawie przeprowadzania kontroli przez wojewodę oraz wzoru legitymacji uprawniającej do przeprowadzania kontroli², w dniu 11 grudnia 2023 r. przeprowadzona została kontrola w trybie uproszczonym w Ośrodku Pomocy Społecznej w Nowogardzie, przy ul. 3 Maja 6.

Kontrolę przeprowadził zespół inspektorów Wydziału Zdrowia i Polityki Społecznej Zachodniopomorskiego Urzędu Wojewódzkiego w Szczecinie na podstawie upoważnienia Nr 55/2023 z dnia 4 grudnia 2023 r. w składzie: Karolina Czaja-Śmietana – starszy inspektor wojewódzki, osoba kierująca zespołem i Sylwia Buczkowska – główny specjalista.

Przedmiotem kontroli była weryfikacja informacji dotyczących możliwych nieprawidłowości w działalności Ośrodka Pomocy Społecznej w Nowogardzie w stosunku do [tekst wyłączony z jawności], o których Zachodniopomorski Urząd Wojewódzki w Szczecinie został poinformowany drogą elektroniczną.

Ustaień dokonano na podstawie analizy dokumentacji dostępnej w Ośrodku Pomocy Społecznej w Nowogardzie oraz wyjaśnień złożonych przez [tekst wyłączony z jawności]

Akta kontroli str. 1 – 2

Działalność Ośrodka Pomocy Społecznej w Nowogardzie w zakresie objętym kontrolą oceniam negatywnie³.

¹ Ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2023 r., poz. 1426 z późn. zm.),

² Rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 21 sierpnia 2015 r. w sprawie przeprowadzania kontroli przez wojewodę oraz wzoru legitymacji uprawniającej do przeprowadzania kontroli (Dz. U. z 2015 r., poz. 1477),

³ Do oceny kontrolowanego podmiotu stosuje się 4-stopniową skalę ocen: pozytywna, pozytywna z uchybieniami, pozytywna z nieprawidłowościami i negatywna.

Z informacji przekazanych do Zachodniopomorskiego Urzędu Wojewódzkiego w Szczecinie przez [tekst wyłączony z jawności] wynika, że jest ona matką czwórki dzieci, w tym jednego [tekst wyłączony z jawności] z poważnym stanem zdrowia. Kobieta twierdziła, że [tekst wyłączony z jawności] poradził jej, aby oddała nowo narodzone dziecko, ponieważ w innym przypadku zostaną jej odebrane pozostałe dzieci. W kolejnej wiadomości [tekst wyłączony z jawności] kobieta podała, że ww. pracownik socjalny „napisała do sądu o wstrzymanie mi wydania dziecka ze szpitala (...) [tekst wyłączony z jawności] powiedziała, że nie ma warunków”.

Podczas kontroli dokonano następujących ustaleń:

Pierwsze informacje dotyczące [tekst wyłączony z jawności] którymi dysponowała jednostka kontrolowana pochodziły z wywiadu środowiskowego przeprowadzonego w rodzinie w dniu 3 października 2019 r. [tekst wyłączony z jawności] Rodzinie przyznano zasiłek okresowy z tytułu bezrobocia oraz zasiłek celowy na zakup opału.

Kolejne informacje o rodzinie pojawiają się w aktualizacji wywiadu środowiskowego z dnia 4 listopada 2021 r., w której ujęto, że kobieta zwróciła się do ośrodka z wnioskiem o udzielenie pomocy w formie zasiłku okresowego i celowego na zakup żywności z uwagi na występujące w rodzinie: ubóstwo, bezrobocie, potrzebę ochrony macierzyństwa oraz rodzinę niepełną. W dokumencie czytamy, że kobieta prowadzi gospodarstwo domowe z konkubentem oraz dwoma synami. Kobieta oświadczyła, że jest „w miesiącu ciąży” (brak informacji, który to miesiąc ciąży). Oboje partnerzy nie pracują. Rodzinie przyznano ww. pomoc.

Z dokumentacji jednostki wynika, że kolejny kontakt z rodziną miał miejsce w dniu 19 stycznia 2022 r. – sporządzenie aktualizacji wywiadu środowiskowego celem przyznania zasiłków. [tekst wyłączony z jawności] Rodzinie przyznano ww. zasiłki.

Kolejna aktualizacja wywiadu środowiskowego miała miejsce w dniu 4 lutego 2022 r. – ponownie kobieta ubiegała się o zasiłek okresowy oraz celowy na zakup żywności. W tym czasie kobieta samotnie wychowywała dwóch synów i spodziewała się kolejnego dziecka. Nie pracowała, utrzymywała się z zasiłku rodzinnego, świadczeń wychowawczych oraz świadczenia z funduszu alimentacyjnego. Rodzinie przyznano ww. zasiłki.

Kolejna aktualizacja wywiadu środowiskowego sporządzona dnia 3 marca 2022 r. Rodzinie przyznano zasiłki, o które wnioskowała. Sytuacja rodziny bez zmian.

[tekst wyłączony z jawności] W żadnym z opisanych powyższej kontaktów z rodziną, kobiecie nie zaproponowano wsparcia asystenta rodziny, mimo że była w trudnej sytuacji zarówno materialnej jak i opiekuńczo – wychowawczej.

W dniu 22 czerwca 2022 r. ośrodek otrzymał z sądu prośbę o wgląd w sytuację rodziny, co było efektem wizyty kuratora w środowisku zamieszkania rodziny. [tekst wyłączony z jawności]

W dniu 24 czerwca 2022 r. pracownik socjalny udał się do mieszkania rodziny [tekst wyłączony z jawności] Nie sporządzono wywiadu środowiskowego, nie zaproponowano rodzinie wsparcia asystenta, co stoi w sprzeczności z art. 8 ust. 1 oraz art. 11 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.

Kolejna wizyta pracownika socjalnego w rodzinie miała miejsce dopiero dnia 24 maja 2023 r., co świadczy o tym, że w tym czasie sytuacja rodziny nie była monitorowana. Z notatki pracownika wynika, że w tym dniu do ośrodka wpłynęło zgłoszenie od sąsiadów dotyczące nieprawidłowego funkcjonowania rodziny, spożywania alkoholu i pozostawiania dzieci bez opieki (brak dokumentu potwierdzającego rozmowę z sąsiadami). Podczas wizyty w środowisku „zostały stwierdzone nieprawidłowości w sprawowaniu opieki”. Pracownik ośrodka pozyskał od kobiety oświadczenie, w którym „wyraża zgodę na współpracę i pomoc przez pracownika socjalnego OPS Nowogard”. Po raz kolejny nie przeprowadzono wywiadu

środowiskowego w rodzinie, nie zaproponowano wsparcia ze strony asystenta. Tego samego dnia ośrodek poinformował sąd o nieprawidłowościach w rodzinie [tekst wyłączony z jawności]

Kolejna wizyta w rodzinie miała miejsce w dniu 26 maja 2023 r. Pracownik socjalny wraz z dzielnicowym zastali posprzątanę mieszkanie, zaopatrzoną lodówkę, pranie na suszarce, napalone w piecu, pozostałości po obiedzie na kuchence oraz produkty do przygotowania kolacji. Podczas wizyty [tekst wyłączony z jawności] poinformowała, że dzieci są dla niej najważniejsze i będzie się starać, żeby było dla nich jak najlepiej. Kobieta wyraziła zgodę na dalszą współpracę z pracownikiem socjalnym. Nadmienić należy, że wizyta pracownika ośrodka miała miejsce w godzinach popołudniowych. Dzięki temu możliwe było zaobserwowanie funkcjonowania rodziny poza godzinami urzędowania ośrodka. Jednakże była to sytuacja jednorazowa, bowiem możliwości zadaniowego czasu pracy i monitorowania sytuacji rodziny w różnych porach dnia jest zagwarantowana w ustawie o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej i należy do zadań asystenta. Zgodnie natomiast z obowiązującymi przepisami pracownik socjalny wykonuje swoją pracę w godzinach urzędowania ośrodka⁴. Rodzinie po raz kolejny nie zaproponowano wsparcia asystenta.

Następna wizyta w środowisku miała miejsce 9 czerwca 2023 r. (w godzinach porannych). Nie stwierdzono nieprawidłowości, kobieta wyraziła zgodę na dalszą współpracę z pracownikiem socjalnym, który „będzie monitorował sytuację w rodzinie na bieżąco”. Brak propozycji wsparcia asystenta rodziny.

W ramach „bieżącego monitorowania sytuacji rodziny” kolejna wizyta w środowisku miała miejsce dopiero w dniu 27 lipca 2023 r. (w godzinach porannych). [tekst wyłączony z jawności] Kobieta wyraziła zgodę na dalszą współpracę z pracownikiem socjalnym, który „będzie monitorował sytuację w rodzinie na bieżąco”. Brak propozycji wsparcia asystenta rodziny.

Kolejna wizyta w środowisku w dniu 2 sierpnia 2023 r. Przeprowadzono rozmowę na temat przygotowania dzieci do szkoły, utrzymania porządku w domu, lodówka zaopatrzona, mieszkanie posprzątanę. Kobieta wyraziła zgodę na dalszą współpracę z pracownikiem socjalnym, który „będzie monitorował sytuację w rodzinie na bieżąco”. Brak propozycji wsparcia asystenta rodziny.

Kolejna wizyta w środowisku w dniu 6 września 2023 r. Przypomniano o posprzątaniu w domu, ugotowaniu dzieciom obiadu. Kobieta wyraziła zgodę na dalszą współpracę z pracownikiem socjalnym, który „będzie monitorował sytuację w rodzinie na bieżąco”. Brak propozycji wsparcia asystenta rodziny.

Dnia 7 października 2023 r. szkoła poinformowała ośrodek o funkcjonowaniu jednego z dzieci [tekst wyłączony z jawności] Nie nawiązano bezpośredniego kontaktu ze szkołą.

Dnia 11 października 2023 r. pracownik próbował nawiązać kontakt z [tekst wyłączony z jawności] bezskutecznie.

Dnia 9 listopada 2023 r., tj. ponad miesiąc od pozyskania informacji na temat funkcjonowania jednego z dzieci w szkole, pracownik socjalny odwiedził rodzinę celem sporządzenia aktualizacji wywiadu środowiskowego na okoliczność przyznania świadczenia pielęgnacyjnego na matkę [tekst wyłączony z jawności] Nie odniesiono się do informacji pozyskanych ze szkoły.

Kolejna wizyta na potrzeby sporządzenia aktualizacji wywiadu środowiskowego miała miejsce dnia 13 listopada 2023 r. [tekst wyłączony z jawności]

Dnia 22 listopada 2023 r. do ośrodka zwrócił się Samodzielny Publiczny Specjalistyczny Zakład Opieki Zdrowotnej „Zdroje” w Szczecinie. Jednostka poprosiła o udzielenie informacji na temat funkcjonowania w środowisku [tekst wyłączony z jawności] – matki [tekst

⁴ Rozporządzenie Ministra Rodziny i Polityki Społecznej z dnia 8 kwietnia 2021 r. w sprawie rodzinnego wywiadu środowiskowego (Dz. U. z 2021 r., poz. 893).

wyłączony z jawności] w tamtejszym szpitalu pod kątem wypisu ze szpitala. Poproszono również o informację, czy podejście rodziców rokuje na przyszłość i daje gwarancję w zakresie bezpieczeństwa i prawidłowego sprawowania opieki nad dzieckiem. [tekst wyłączony z jawności] nie odwiedza dziecka w szpitalu, kontakt telefoniczny sporadyczny. Tego samego dnia pracownik ośrodka w rozmowie z pracownikami szpitala potwierdził informację, że kobieta ww. dnia urodziła dziecko. Następnego dnia [tekst wyłączony z jawności] zgłosiła się do ośrodka. Poinformowała, że była w szpitalu [tekst wyłączony z jawności]. Dnia 23 listopada 2023 r. pracownik udał się do mieszkania rodziny celem przeprowadzenia wywiadu środowiskowego, ale nikogo nie zastał. Dnia 27 listopada 2023 r. ośrodek przesłał do szpitala odpowiedź w sprawie rodziny (na podstawie starych wywiadów). [tekst wyłączony z jawności] Obecnie nie ma warunków na przyjęcie noworodka. Jednocześnie ośrodek wskazał, że pracownik socjalny wielokrotnie pytał [tekst wyłączony z jawności] czy ta spodziewa się dziecka, czemu zaprzeczała. W dokumentacji rodziny tylko jeden zapis potwierdzający powyższe.

Należy przy tym podkreślić, że w przeciągu całej pracy z rodziną, pracownik socjalny nie dokonał powyższych spostrzeżeń, w jego notatkach z wizyt w środowisku nie było informacji świadczących o nieprawidłowościach w rodzinie. Niejednokrotnie pracownik powoływał się na fakt, że [tekst wyłączony z jawności] nie zgłaszała trudności opiekuńczo - wychowawczych.

Ponadto w notatkach pracownika socjalnego brakowało (poza jedną informacją ze szkoły) potwierdzenia kontaktów pracownika socjalnego ze szkołą czy przedszkolem, zwłaszcza że podczas wizyt pracownika socjalnego w środowisku dzieci przebywały w placówkach oświatowych i nie było możliwości zaobserwowania relacji panujących w rodzinie i sposobów sprawowanej nad dziećmi opieki przez matkę.

W dniu 4 grudnia 2023 r. sąd zwrócił się do ośrodka z prośbą o informację dotyczącą funkcjonowania rodziny [tekst wyłączony z jawności] szczególnie pod kątem zapewnienia prawidłowych warunków dla funkcjonowania dzieci.

Dnia 6 grudnia 2023 r. Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Goleniowie poinformowało ośrodek, że 28 listopada 2023 r. sąd wydał postanowienie o umieszczeniu noworodka w pieczy zastępczej. W odpowiedzi udzielonej przez ośrodek dnia 11 grudnia 2023 r. ujęto m. in., że [tekst wyłączony z jawności]

Dnia 18 grudnia 2023 r. do Zachodniopomorskiego Urzędu Wojewódzkiego w Szczecinie wpłynęło pismo Dyrektora Ośrodka Pomocy Społecznej w Nowogardzie zawierające wyjaśnienia w omawianej kwestii. Dyrektor ośrodka ujął, że [tekst wyłączony z jawności] Asystent rodziny nie został przyznany z uwagi na problemy kadrowe ośrodka. W maju 2023 r. jeden z dwóch asystentów przebywał na długotrwałym zwolnieniu, które zakończyło się złożeniem wypowiedzenia z pracy w październiku 2023 roku. Z dokumentacji przedstawionej podczas kontroli wynika, że dyrektor ośrodka poszukiwał kandydatów na stanowisko asystenta rodziny, w wyniku którego udało się zatrudnić dwóch asystentów na pół etatu. Dyrektor ośrodka zaznaczył, że z uwagi na dużą liczbę postanowień sądu o objęcie rodzin asystenturą, w pierwszej kolejności tym właśnie rodzinom przyznawany jest asystent. Potrzeby ośrodka pozostają duże, brakuje odpowiedniej liczby asystentów w stosunku do liczby rodzin wymagających takiego wsparcia.

Analiza dostępnej dokumentacji rodziny pozwala stwierdzić, że sytuacja [tekst wyłączony z jawności] była znana ośrodkowi już od 2019 r., kiedy pojawiły się pierwsze sygnały świadczące o tym, że kobieta może mieć trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo - wychowawczych. Sam pracownik socjalny zdiagnozował w rodzinie bezradność w sprawach opiekuńczo - wychowawczych oraz ubóstwo. Wiedząc o tym, że kobieta jest młodą, niedoświadczoną matką, samotnie wychowującą dziecko, nie zaproponował jej wsparcia asystenta rodziny. Pomoc ośrodka ograniczyła się jedynie do kwestii finansowej oraz

sporadycznych kontaktów pracownika socjalnego z rodziną. W dokumentacji prowadzonej przez pracownika socjalnego nie znaleziono informacji dotyczących panujących w rodzinie relacji, sposobu sprawowania opieki nad dziećmi, zwłaszcza po pojawieniu się kolejnych dzieci. Brak wejść w środowisko rodzinne w godzinach popołudniowych (poza jedną sytuacją) z uwagi na fakt, że rodzinie nie przyznano asystenta. Brak współpracy ze środowiskiem zewnętrznym (poza jedną informacją ze szkoły), zwłaszcza po pozyskaniu informacji o trudnościach edukacyjnych dzieci. Z uwagi na powyższe zdaniem kontrolujących działania Ośrodka Pomocy Społecznej w Nowogardzie były niewystarczające w odniesieniu do problemów, z jakimi borykała się rodzina. Ponadto sporadyczne wejścia w środowisko rodziny, głównie pod kątem przyznania świadczeń pozwala stwierdzić, że sytuacja rodziny nie była rzetelnie monitorowana, co z kolei narusza art. 176 pkt 7 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej. Natomiast niezapewnienie rodzinie wsparcia asystenta narusza art. 176 pkt 3 lit. a ustawy.

Akta kontroli, str. 3 – 99

Podsumowanie ustaleń kontroli

Stwierdzone uchybienia/nieprawidłowości:

- brak kompleksowej analizy sytuacji [tekst wyłączony z jawności] po powzięciu informacji o możliwych nieprawidłowościach w jej funkcjonowaniu,
- brak wsparcia asystenta dla [tekst wyłączony z jawności] adekwatnie do występujących w niej problemów,
- brak rzetelnego monitoringu sytuacji dziecka z rodziny zagrożonej kryzysem lub przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczej.

Przyczyny stwierdzonych uchybień/nieprawidłowości:

- zaniedbania,
- braki kadrowe.

Skutki stwierdzonych uchybień/nieprawidłowości:

- naruszenie obowiązujących przepisów,
- brak wsparcia dla [tekst wyłączony z jawności] adekwatnego do występujących w niej problemów,
- brak kompleksowej wiedzy na temat sytuacji [tekst wyłączony z jawności] wydanie postanowienia o umieszczeniu dziecka w pieczy zastępczej.

Osoby odpowiedzialne za stwierdzone uchybienia/nieprawidłowości:

- poprzedni i obecny dyrektor oraz pracownicy socjalni Ośrodka Pomocy Społecznej w Nowogardzie.

Uprawnienia jednostki kontrolowanej:

- Zgodnie z art. 197d ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej oraz § 14 ust. 1 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej w sprawie przeprowadzania kontroli przez wojewodę oraz wzoru legitymacji uprawniającej do przeprowadzania kontroli, jednostka kontrolowana może zgłosić umotywowane zastrzeżenia do wystąpienia pokontrolnego w terminie 7 dni od daty jego otrzymania.

Wpis w książce kontroli: 5.

Wystąpienie otrzymują:

- 1) Dyrektor Ośrodka Pomocy Społecznej w Nowogardzie,
- 2) Wojewoda Zachodniopomorski.

W związku ze stwierdzonymi uchybieniami, w celu ich wyeliminowania oraz podniesienia efektywności w zakresie wspierania rodziny

wydaję

zalecenia znaczące:

- 1) przeprowadzać rzetelną analizę sytuacji rodziny i środowiska rodzinnego oraz przyczyn kryzysu w rodzinie w celu stwierdzenia konieczności przydzielenia rodzinie asystenta – art. 8 ust. 1 pkt 1 oraz art. 11 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej,
- 2) rodziny zagrożone kryzysem lub przeżywające trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych obejmować wsparciem asystenta – art. 176 pkt 3 lit. a ustawy,
- 3) prowadzić rzetelny monitoring sytuacji dziecka z rodziny zagrożonej kryzysem lub przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczej – art. 176 pkt 7 ustawy.

W przypadku braku zastrzeżeń, proszę poinformować mnie w ciągu 30 dni od daty otrzymania wystąpienia o sposobie realizacji zaleceń.

Z upoważnienia
WOJEWODY ZACHODNIOPOMORSKIEGO
Dawid Krystek
II Wicewojewoda Zachodniopomorski

Zespół inspektorów:
Karolina Czaja-Śmietana
Starszy inspektor wojewódzki

Sylwia Buczkowska
Główny specjalista

Zastępca Dyrektora
Wydziału Zdrowia i Polityki Społecznej
Zachodniopomorskiego Urzędu Wojewódzkiego
Izabela Wojtczak – Sikorska

Klauzula anonimizacji

- A. **Zakres wyłączenia:** informacje mogące bezpośrednio lub w kontekście ujawnić dane osobowe osoby fizycznej.
- B. **Podstawa prawna wyłączenia i przetwarzania:** art. 5 ust.2 ustawy z dnia 6 września 2001r. o dostępie do informacji publicznej(Dz. U. z 2022r poz. 902 – tekst jednolity), art. 5 ust.1. lit. B oraz art.6 ust.1 lit. C Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/679 z dnia 27 kwietnia 2016 r z dnia 27 kwietnia 2016r. w sprawie ochrony osób fizycznych w związku z przetwarzaniem danych osobowych i w sprawie swobodnego przepływu takich danych, oraz uchylenia dyrektywy 95/46/WE
- C. **Osoba, która dokonała wyłączenia:** Dyrektor Wydziału Zdrowia i Polityki Społecznej

D. **Podmiot w interesie którego dokonano wyłączenia z jawności:** art. 8 ust. 5 w związku z art. 5 ust. 2 ustawy z dnia 6 września 2001 r. o dostępie do informacji publicznej: (osoby fizyczne).